

Project Living Lab Agroforestry Noord-Holland en Agroforestry Netwerk Noord-Holland

We werken aan de professionalisering en uitbreiding van agroforestry in Noord-Holland. Agroforestry (het integreren van bomen en struiken in landbouwsystemen) bevordert biodiversiteit en ecologische veerkracht. Met het project Living Lab Agroforestry breiden we bestaande locaties uit bij onze demoboeren, leggen nieuwe proefpercelen aan en ondersteunen agrariërs die met agroforestry willen experimenteren. Daarnaast versterken we kennisdeling en samenwerking via bijeenkomsten, publicaties en netwerken.

Binnen het Living Lab Agroforestry begeleiden we een groep demoboeren bij de uitbreiding en integratie van agroforestry op hun bedrijf. We zetten marktexperimenten op, doen aanvullend onderzoek en ontwikkelen nieuwe kennisproducten. De drie Demoboeren hebben een sleutelrol in het gehele project. Zij leggen namelijk ieder 5 hectare agroforestry aan op hun bedrijf, ze zijn de praktijkvoorbeelden voor andere boeren die geïnteresseerd zijn of beginnen met agroforestry. Daarnaast vervullen de boeren ook een sleutelrol in kennisdeling, zo zijn de drie agrariërs nauw betrokken bij het Agroforestry Netwerk Nederland en Noord-Holland. Tijdens meerdere kennissessies en bijeenkomsten per jaar delen zij hun voortgang en hun kennis.

Ze organiseren daarnaast excursies naar de demobedrijven, zodat andere agrariërs de mogelijkheden van agroforestry in de praktijk kunnen zien.

Website Living Lab demoboeren: <https://www.mnh.nl/demoboeren-agroforestry/>

Website agroforestry Netwerk Nederland: <https://www.agroforestrynetwerk.nl/>

Zie hier een video van een webinar van Luuk: <https://youtu.be/rQdvynTWjrk?si=LG4-s3tvFMm9CoVf>

Zie hier een video van het Living Lab: <https://youtu.be/5YYSLLn1VLE>

Luuk Kerckhaert – Gawijzend Agro/Voedselboys

Gawijzend Agro is een vennootschap die ooit begon als familiebedrijf en al generaties lang diep geworteld is in de vruchtbare grond van de Wieringermeer (Noord-Holland). De geschiedenis van de boerderij gaat terug tot de tijd vlak na de drooglegging van de Wieringermeerpolder, toen Arthur Kerckhaert zich vanuit Zeeuws-Vlaanderen vestigde in het zuiden van de polder. Sindsdien is het bedrijf uitgebreid met meerdere familieleden en wordt het tegenwoordig onder andere geleid door Luuk Kerckhaert.

Toekomstbestendig

De focus van Gawijzend Agro ligt op de teelt van aardappelen, graan en peulvruchten. In hun streven naar een duurzame en toekomstbestendige bedrijfsvoering hebben ze echter besloten om ook agroforestry te integreren op hun boerderij, met Luuk als voortrekker. Op een perceel van 0,5 hectare is een voedselbos aangelegd in een romantisch, vloeiend ontwerp. “We kiezen voor een natuurlijke, vloeiende vorm die goed aansluit bij de nabijgelegen woonhuizen en de oorspronkelijke voedselbosfilosofie. We grijpen dus minimaal in en laten het ecosysteem op natuurlijke wijze ontstaan.” Zo willen ze een landschap creëren dat niet alleen visueel aantrekkelijk is, maar ook de biodiversiteit vergroot en de weerbaarheid van het ecosysteem versterkt.

Daarom heeft het bedrijf nu een extra 5 hectare aangeplant bij het erf van de boerderij. Dit realiseren ze in rijenteelt met veel verschillende afzetsoorten en ook met een stukje toerisme en beleving. Zo worden er 5 camperplaatsen gerealiseerd middenin het agroforestry systeem.

Luuk Kerckhaert ziet agroforestry als een belangrijke stap binnen hun verduurzamingsproces, zeker met het oog op klimaatverandering. “We willen met onze agroforestry-initiatieven bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit en het vastleggen van CO₂. Zo leveren we een bijdrage aan het afremmen van klimaatverandering en bouwen we aan een gezonder ecosysteem op onze boerderij.”

Luuk beseft dat er ook uitdagingen zijn, vooral op het gebied van afzet en het ontwikkelen van een duurzaam verdienmodel. “We willen ervoor zorgen dat ons project een inspirerend voorbeeld wordt voor andere agrariërs. Economische haalbaarheid is essentieel om de voordelen van agroforestry breed uit te dragen en anderen te overtuigen van deze duurzame aanpak.” Ze kijken uit naar de groei van de percelen tot volgroeide voedselbossen: rijk aan biodiversiteit én een bron van inspiratie voor andere boeren.

Zie hier een video van Luuk: <https://www.youtube.com/watch?v=FAoAFn8vmDo>

Anna Kuiper – De Korte weg

Anna Kuiper is eigenaar van “De Korte Weg” in Hensbroek. De overgrootopa van Anna startte met de boerderij in Hensbroek. Toen Anna’s vader het bedrijf 35 jaar geleden overnam, schakelde hij over naar biodynamische akkerbouw. Anna zet nu een volgende stap: het realiseren van agrarisch voedselbos op hun akkerbouwbedrijf. Het voedselbos heeft uiteindelijk de grootte van 4,6 hectare en is ingericht om productie te leveren zonder externe toevoegingen.

Na een carrière in catering en hospitality is Anna sinds 3 jaar actief met agroforestry. Tevens is zij bestuurslid van de Stichting voedselbosbouw Nederland. In de afgelopen 3 jaar heeft Anna veel kennis vergaard en het ontwerp van de eerste 2,2ha agrarisch voedselbos gemaakt en steeds weer verder verfijnd. “Een voedselbos is natuur en voedsel op 1 perceel; efficiënter wordt het niet.” Dat is de reden dat Anna gelooft in de kracht van een agrarisch voedselbos.

Deelname aan het project Living Lab

“Met mijn deelname aan dit project wil ik laten zien dat agroforestry talloze oplossingen biedt voor de huidige uitdagingen in de landbouw. Bovendien kan het een rendabele agrarische methode zijn. Ik zoek naar de optimale balans tussen economie en ecologie.” Ze wil andere boeren laten zien dat ecologische robuustheid en economische haalbaarheid hand in hand kunnen gaan, en dat er daadwerkelijk een markt is voor producten uit agroforestry.

Ze kijkt vol verwachting uit naar de eerste oogst over een paar jaar. Tegelijkertijd hoopt ze in de komende jaren een inspirerend voorbeeld te zijn voor andere agrariërs in Noord-Holland die de overstap naar agroforestry overwegen. “Niet iedereen hoeft het wiel opnieuw uit te vinden”. Met haar ervaring wil ze collega-boeren helpen om de eerste pioniershobbels te overwinnen. Bekijk meer over haar ervaring in onderstaande video.

Zie hier een video van Anna: <https://www.youtube.com/watch?v=wFSsyeXqdTY>

Chris Bakker – De Bosmantel

De Bosmantel van Johan Janse is sinds 2020 een tuinderij waar op een zo natuurlijk mogelijke manier een grote verscheidenheid aan groenten, fruit en bloemen wordt geteeld. Dit gaat hand in hand met samenwerken met anderen en het ontwikkelen van een natuurlijk teeltsysteem. Er wordt volledig gewerkt zonder bestrijdingsmiddelen en kunstmest. Op sommige vlakken gaat De Bosmantel zelfs verder dan biologisch: ook biologisch gecertificeerde bestrijdingsmiddelen worden niet gebruikt.

“De manier waarop wij werken noemen we: natuur-inclusief. Ofwel: in en met de natuur!” Met die filosofie is ook begonnen aan de aanleg van een agroforestry-perceel. “We willen een systeem creëren binnen de landbouw waarin de natuur zichzelf in stand houdt en waar wij van kunnen genieten.” Uit dit agro-ecologisch systeem wil De Bosmantel voedsel oogsten dat wordt verkocht in hun tuinwinkel, zodat de buurt kan genieten van voedsaam en natuurlijk voedsel, zonder bestrijdingsmiddelen.

Chris Bakker is de huidige projectleider agroforestry bij De Bosmantel. Samen met Johan heeft hij 1 hectare voedselbos gerealiseerd, met in totaal 1200 bomen en struiken. In het perceel heeft De Bosmantel dit uitgebreid met nog eens 4 hectare, waarop 7240 nieuwe bomen en struiken worden aangeplant. Hiermee hopen ze over een aantal jaar een ruime oogst van fruit, noten en kruiden te kunnen realiseren.

Met de uitbreiding van het agroforestry perceel streven ze naar meer biodiversiteit en verbetering van het bodembeheer, met aandacht voor een juiste waterhuishouding. “Het systeem moet zo natuurlijk mogelijk worden opgebouwd, waarmee we een goed evenwicht willen creëren binnen een agro-ecologische bedrijfsvoering.”

Zie hier de video van Chris: <https://www.youtube.com/watch?v=jgDC3n9REr0>